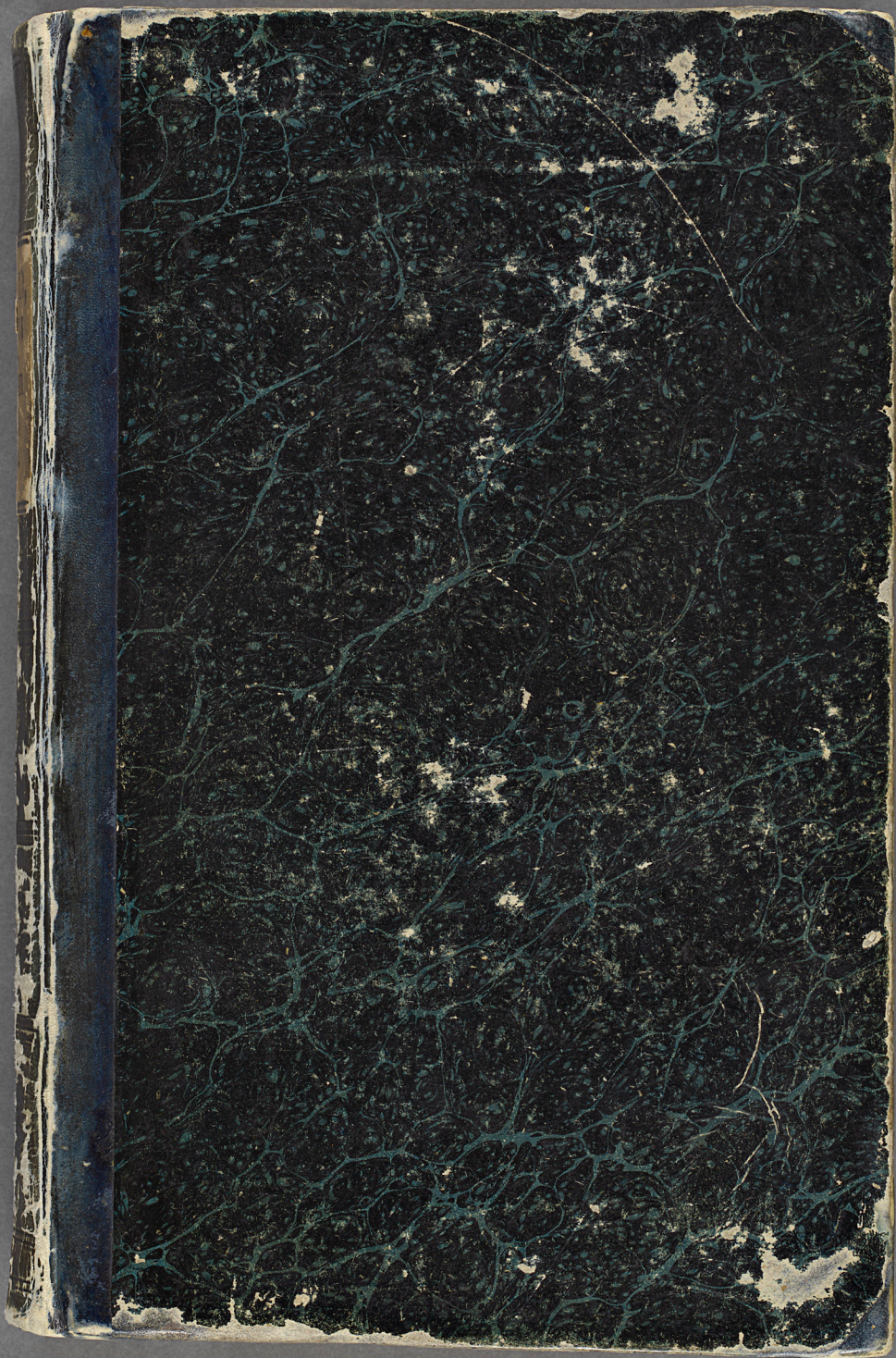

Tidens falska politik, ödeläggande saterne: en betraktelse, gjord af det s...

Ingman-Manderfelt, Carl,

1700-1829 53 A Br. 1790 Manderfelt, C.

64
Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Litt. hist

So

1700 - 1829

Ex. A

THORILD, THOMAS

Ex.C

Sv. Saml.
Polit.
Amm.

Tidens
Falska Politik,
Odeläggande Staterne:

En Beträktelse,
Gjord af det Sunda Förnuftet, be-
sannad af Förfarenheten, samt lagd
hvarje Regent, Stats-Minister och
Medborgare på hjertat
af
CARL MANDERFELDT,
Kgl. Svensk Landt-Råd.

Öfversättning.

BECKERHOLM,
Trykt hos Controleuren C. G. Cronland,
1790.

STOCKHOLMS STADS
BORGERSKAP;

Detta värdiga Mönster af ofvikelig
Trohet emot sin Konung, af verk-
samaste Nit för Rikets Sjelfständig-
het, af sanskyldig Uplysning om Med-
borgerlig Frihet;

Detta Efterdöme för alla Borger-
skaper uti Europa, hållt uti denna
Förvandlings - Tid

Af både

Begrep och Plikt;

Tilegnas denna Skrift

Af

Öfversättaren.

Til Läsaren.

Detta är en ypperlig Skrift af witter Penna. Wi minnas ännu det Tal, som Hr Författaren, då känd under Namn af Hr Carl Ingman, höll wid Riksdagen i Stockholm 1772, och det Minne han reste öfwer Gältherren Joh. Baner. Sedan har han uppehållit sig utrikes, och nu slutel. nedsat sig uti Danmark, wunnit Adelskap och Fullmakt af Kgl. Swenskt Landt-Råd. Detta des nyaste Arbete utkom förl. Sommar uti Köpenhamn på Danska, under Titel af: **Säkst Politit og flette Administrationer kappes med Tidernes Fordärw at ödelägge Stater: et Arbejde, dikteret af den sunde Fornuft, bekräftet af Erfaring, og enhver Regent, enhver Minister, ethvert tänkande Menneffe helliget.** - - Det har gjort där i landet en owanlig Sensation, och uti offentliga Tidningar wunnit följ. wälgrundade Omdöme: "et Verk, der wil gawne Europa, giöre Dannemark Äre, og for des Bigtighed og skönne Udförelse altid blibe et klassiskt Arbejde". Genast öfversattes det ock i Köpenhamn på Fransyska, Engelska och Tyska. Här utgifwes det nu på Swenska, och läres ofelbart läsas af hwarje tänkande och rättfint Swenskt Man med al den Upmärksamhet, med alt det Deltagande, som

sjelfwa Saken kräfwet, och hwartil Tiden ut
mer än någonsin tilförene upmanar.

Swenska Folket har emedlertid under ett
GUSTAF III rest sig uti Werldens Tids-
böcker en oförgätelig både Minnes- och Åres-
skod för sin Trohet emot Konung och Fädres-
nesland = = = och förblifwe detta Tänkessätt
lika fast beständande til Dagarnes slut!

Uti en Tid, då man talar och skrifer mer än någonsin förr, men tänker och lesfer mindre rätt, då alt, ända från Religionen, Politiken och Riks-Styrelsen, til den enskylda Befnaden, är söndradt ifrån des naturliga Ursprung, och styres antingen utan Grundsatser eller genom falska — wägar man då wäl i detta Fördärf, Swärmerier och Wilfarelser gynnande Tidehwarf, hoppas at blifwa hörd, at blifwa trodd, om man wille förmana Människjorna at återwända til Sunda Förnuftet och in på Sanningens förlorade Stigar?

Detta Företag wore dock de uphöjdaste Snillen, de ädlaste Hjertan wärdigt: de borde försöka det, om det än skulle misslyckas; man måtte wäl åtminstone få öfwertryga Förstar, Ministrer och Folk, hwarföre de äro olyflige, om man icke kan öfwertala dem at blifwa lyflige.

Konungar, Rationer, äfwen som hwar och en enskyld Person, önska alla at blifwa hwad de sällan äro, lyfliga Wäsender — det är Människjans medfödda drift. — Men

oftast misstaga de sig om målet, då de omfatta skuggor i stället för verkliga Warelser, emedan de aldrig öfverglöfwa en Ötterlighet, utan för att falla i en annan. Det är att med få ord beskrifwa Människjo=Slägtets Historia.

Knapt hade Europa wafnat utur den hisliga Natt, hwaruti det i Tusen år slumrat och drömt, förän man såg den mänskliga Skräpligheten färdig att, oagtat det upgående Ljuset, antända tusen Jerrbloß, föränledande till nya Wilfarelser, till nya Dlyckor. Guds=dyrkan, så begriplig, så ren och enkel i sin första Ursprung, denna så rena Källa wanartades snart uti tusen orena Väcker, tillkomne genom ärelystne Bedragare eller förryckta Hjernor. De samma Follslagen, hwilka så länge försmåttat under Dfunnighetens Ötterligheter, gjorde blott ett steg ifrån dessa till Fanatismens, för att bliwa lika okloka, elakare än tillförne. Härifrån härleda sig de mångfallige Religions=Secter, hwilka i flera Århundraden blodfärgat Jorden och underkufwat Nationerne under det fäseligaste Tyranni, falska Menings och bedräglige Prästers Öfverwälde. En Ignatius Loyola till ex. och hans Därjungar, samt ett ansenligt antal af enwäldige andelige Bedragare, tillika med alla slags Swärmare, hafwa mycket mera skadat Werlden, än alle Barbarers härjande Tåg. Hi=sto=

florian är öfverflödigt bestådd med sådana
Faseligheter, hwilka Folkslagens Blod och
Läror, dock til Människjo=Slägtets ewiga
blygd, inpräntat uti Tideböckerne.

Antligen, och efter flera Århundredes
Slafweri, det måst förböldmjukande, som nå-
gonsin skymfat vårt Slägte, började Sun-
da Förnuftet at upmärka ut sin Dwala och
utveckla sig, då Strålar af sann Philoso-
phie, hwilka tid efter annan uplifwat några
wälsinnade Snillen, fastade på detsamma sit
wälgjörande återsten. I synnerhet i det
förra Seclet, och i början af detta fram-
trädde store Män, sanskyldige Reformatorer
i alla Wetenskaper. Men likasom det warit
af Ödet beståndt, at detta Människlighetens
lyliga Tidehwarf icke fick njuta mer än nå-
gra ögonblicks hwila, för at lämna oss an-
derum emellan våra Olyckor, eller för at
låta oss samla krafter til at ut hårda nya;
så blef detta Europas lysande Tidehwarf, då
man tänkte och wisade sig såsom uplyste Wä-
sender, då Folkslagens Caracerer och Seder
danades enligt de rätta Grundsatser, då
Människjorna wägade at känna och yttra sit
sanna Wårde, denna lycksaliga Tid blef all-
för kort. I stället för en Leibnitz, en
Newton, en Gellert, en Haller, läste man
en Voltaire, en Diderot, en Bayle, en
Hobbes och hundratals andre Människjo=
Förståndets Förwillare, Förswarare eller Til-

skapare af nya Philosophiska Swärmerier, så mycket farligare, som de understöddes af Snilletts hela Styrka, och af Wältalighetens misbrukade Kraft, för at fångsla den mänskliga Swagheten, för at undanrycka sjelfwe Grundpelarne til al sanskyldig Religion och Moral. Under den sagre Masken, at utwerka Religions = frihet, medborgerlig Frihet och mildare Seder, hafwa de gjort stora framsteg i befrämjandet af Gudlöshetens Låtelighet, alt ifrån Thronen ända ned til Rojan; i at upwigla en fanatisk, icke medborgerlig, Frihets-ande, som i sina följder öfwerträffar alt uptänkligt Barbari, och sönderliter de helgade Band, hwilka förena Medborgaren med en Gud, med en Regering och et Fädernesland, i at införa et sådant Sedernas Fördärf, hwilket uphåfwer Gränserne mellan Dygder och Laster, mellan Heder och Skam, och snart kan förwandla de måst höfsade Nationer til de för-
agtligaste på Jordklotet.

Uti Frankrike, denna Plantstola för stora Snillen och stora Därskaper, har den nya Philosophien, eller rättare det nya Swärmeriet, hittills haft den hastigaste framgång. Om desse starke Andar, dessa Philosophiska Drakler kunde någon tid upstå från deras Intet, hwilken Segerstring för dem, at se en Thron, som varit i tusen år lysande, kullstörtad på en natt af et
Bar-

Gardes-Regemente, förenadt med Parisiske
Pöbeln; at se Majestätets helgade Wärdig-
het under fötterne trädas af Giss-Wängler-
skor, rustiga af Win och den nya Philoso-
phien; at se en Attling af Bourbonnska Hu-
set, en Konung af Frankrike, älskad af sit
Folk, blifwa en Statsfånge i sin egen Huf-
wudstad; at se detta så höfliga, så polerade
Folk i hast omskapas til Barbarer och Wil-
djur, med et rasande nit utöfwa Bödlars,
Mordbrännares och Röstwares Handwerk!
Hwilken Segerkring för dit Hjerta, o Vol-
taire! om du kunde se dessa Frihetens Mä-
sterwerk, hwilka din högsinte Ande har
grundat, och hwilka dine Medarbetares Phi-
losophie har underhållit; om du på en gång
kunde höra alle redlige Medborgares Klage-
rop, jämte de härliga Talen, som en Grefwe.
Mirabeau och hans wärdige Medhållare
präla med uti Palais Royal och uti de Na-
tionale Sammankomsten, hwilka på et så
lyfande sätt börjat at pånyttföda det ur-
gamla Frankrike! Ingen af dine Medbröder
finnes ibland de lefwande qwar, utom en
Raynal och en Linguet, som kunna deltaga
uti denna i sit slag ensamme Triumf.

Emedlertid kan man dock taga för af-
gjordt, at med alt deras Förstånd, al deras
förtjusande Wältalighet, skulle det aldrig
hafwa lyckats de nyare Philosophiske Swär-
marne, at förblinda den Fransyska Natio-

nen til en så hög Grad, om icke Hofwets
 falcka Politik och slåta Administration, ale
 ifrån Ludvic XIV Död, hade så kraftigt,
 tillika med den almånna Corruptionen, med=
 werkat til at omskapa det Fransyska Folket.
 En god, men swag, Konung förorsakar ofta
 mer ondt emot sig sjelf och sit Folk, än den
 störste Tyrann. Ludvic XV öfwerlämnade
 Kiks-Styrelsen åt sina Maitresser, Lud=
 vic XVI åt sin Drottning och hennes Favo=
 riter. Alla hafwa mågtigt bidragit til at
 uttömma Casorna, ruinerat Financerne, tram=
 pa Folket genom Sköflingar och Dråträdig=
 heter af många slag. Icke mera finnes nå=
 got Folk i Europa, som tål, eller bär län=
 gre tåla, at blifwa mera mishandladt; och
 af alla Tyrannier har det Aristokratiska,
 som har succederat det Prästerliga, nu blif=
 wit det odrägligaste för Nationerne; ja det
 är detta, som en gång kunde fullförta alla
 Throner, om icke Regenterne blifwa wise
 nog, at i tid detta Wälde inskränka. Skulle
 åter alt drifwas til den Ytterlighet, at det
 blefwe et förtwifladt Folk, som wille gjöra
 Reformen, så kunna desse aldrig göras utan
 at omsörta Staten. Et försträckligt Efter=
 döme deraf se wi nu i Frankrike, det måst
 folkrika och florerande Land, hwilket hastigt
 förtat sig utur Europas wigestäl, hwaruti
 det snart uti tusen år haft en så betydlig
 Wigt.

I Europas Store och Mågtige Mån!
 besinnen moget det bestörtande Exempel, som
 wisar sig för edra ögon — kätten eders Vä-
 da — blifwen Rättrådige, Förstigte och
 Hushållare; det wil säga: Gidren twårtemot
 allt, hwad den fallka Politiken och en för-
 kastelig Administration som oftast hafwa til-
 kapat. Blifwen Reformatorer af de grof-
 wa Misbruk, hwilka regera mer än I sjelf-
 we, före än edert Folk wil blifwa det: ty
 då är det ute med eders Throner, eders Magt
 och den almänna Säkerheten, och Europa
 måste sjunka i en ny Afgrund af Barbari
 och Pöbel-Regering, hwarifrån det sederme-
 ra icke så snart kan frälsas. Edets Bok
 står öpen: hwar och en Förste, hwar och en
 Regering kan där läsa Förledningens til
 sitt Fall.

Och I Folk, alltid bedragne, alltid olyck-
 lige, för det I aldrig welen tänka! öpen
 edra ögon, igenkätten eders Förörare, som,
 under det de tillkapa Frihet, smida nya
 Bojor, som, under det de kullkasta Throner
 och Riks-Constitutioner, söka blott at begag-
 na sig af eders Godtrohet och eders Enthu-
 siasme, för at på eders bekostnad winna sin
 Uphjälse; at förblinda eders med Löften,
 dem de icke kunna hålla, med stora Ord utan
 betydelse, med de härligaste Lagar på Pape-
 ret, som ömbjiligen kunna verkställas; och
 som äntligen til belöning för eders dåragtiga

nitålfkan sänka eder i en uselhet, långt större än den I haden hopp at undanfly. Begripen då en gång för alla, I Sörförda Nationer, at wår Tids swärmande Frihets-Apostlar framställa Bilder, som äro blott utwärtas täcka, men inwärtas toma, eller Skuggor utan Kropp!

En, hwilken Frihet önsken I? Är det den Naturliga, at gjöra allt hwad eder behagar, utan twång under Lagarne? I för-gåten då, at Människjorna, öfwerlämnade til sig sjelfwa, äro af alla skapade Kreatur de adragrymmaste, och at de, för at tygla sina wilda Djelsker, ingåt i dessa medborgerliga Samhällen, samt åtagit sig Regeringarnes och Lagarnes Öf. Kroken detta Öf, och Människjorna skola förstå hwarandra med större Reseri, än Skogarnes och Öknarnes rytande Inwånare.

Är det den Borgerliga Friheten, som I önsken? Denna hafwen I fullkomlig rätt at äska, och den ägen I verkligen i alla Länder uti Europa, om icke uti någre Catholske Stater, där den dumaste Skenhet och usla Qwarleswor af Präste-Tyranniet ännu förnedra både Regenter och Folk. Men aldrig har någon Nation i Werlden affagt sig, eller kunnat affåga sig sin Rättighet til medborgerlig Frihet, en Rättighet, hwilken tilhörer ej allenast de lefwande, utan ock alla tilkommande Slåg-
ter.

ter. Denna Frihet består däruti, at njuta Beskydd och Säkerhet under Lagarne för sin Person, sin Heder och sin Egendom; och när den til al sin widd rätt fattas, består den uti Friheten at kunna använda alla sina fysiska och moraliska Förmögenheter til at utwerka sit och de sinas Wälstånd, medan man arbetar för Statens, hwaraf man är en Lem. Hwar och en Medborgare eller Medlem af Staten åtnjuter då verkligan al den Frihet, som han behöfwer för at göra godt; det är blott Friheten at göra ondt, som han affagt sig under borgerlig Regering; och af Erkänsla för den Säkerhet, som han åtnjuter under Samhällets Lagar, erligger han en del af sin Egendom eller Winning, at försvara eller uprätthålla samma Stat, hwilken beskyddar, försvarar eller underhåller honom. Sådän är Grundteckningen, sådan är Naturen af alla borgerliga Samhällets Inrättningar; det är blott Formaliteten, som gör emellan dem någon åtskillnad. Men det är en Sanning, som man ej ännu welat rätt fatta, at under ingen Regerings-form är den Borgerliga Friheten mera trygg, än under den Monarchiske. Intet är naturligare: ty Lagarnes Werkställighet är beständigare, och den beskyddande Majestätiske Magten mera werksam under en Souverain, än under en Nations flere representerande Herrar, hwilkas

Skiljagtiga Meningar föranleda til Stridiga-
 heter i Styrelsen. Den således fördelade
 Myndigheten gör Sakernes afgjörande mer-
 ändels långsamt, och blottställer det för o-
 ändliga Chicaner. Derföre har man än al-
 drig sedt någon Democratisk eller Folk-
 Regering kunna länge bibehålla sig; men of-
 ta söndras af grymma och wäldsamma Re-
 volutioner. Låsen Forn-ålderns rygtbaraste
 Republikers Häfder; låsen de nyares, såsom
 Polens, Sweriges före 1772, Hollands
 efter den Tidpunkten; och I skolen blifwa
 öfwertryggade derom, at Friheten är blott et
 tomt ord på papperet, och at Corruptioner,
 Förförljelser, Förwirringar, Partiskhet och
 Dredor utgjöra det Verkliga i alla Repu-
 blikanska Regeringar. Sjelfwa England,
 ansedt såsom et Mönster för fria Regerin-
 gar, kan icke bibehålla sin så kallade fria
 Constitution, utan genom twänne Partiers
 Styrelse, som ständigt brottas och ömsom
 störta och upresa hwarandra, och som dy-
 medelst förhindra Wigtsskälarne til förmyc-
 ken sänkning at någondera sidan. Hofwet,
 liksom Nationen, ser sig altid i nödtwång
 at betjena sig af Corruptions-medlen, för
 at understöddja sitt Anhang; men denna Cor-
 ruption är blott National, och uteslänger al-
 främmande Inflytelse, som däremot så ofta
 förstört de andra Republikerna. Men för
 at kunna likna Engländerne jämwäl i detta
 be-

besynnerliga sätt at låta sig mutas eller beslickas utan sit fördärf, bbr man åga deras Styrka, deras patriotiska Stoltthet, hwilken ån intet har kunnat modfålla, och deras werksamma Bdjelse, at drifwa alt til Fullkomlighet; och hwar finnes wål det Folk, som wågar berömma sig deraf, at inom sig förena alla dessa stora Förmåner?

Således, I förförde Nationer! löpen ej ewigt efter Skuggan, utan återvänden til Sakernes Natur, och lånen densamma en alswarsam upmärksamhet; och I skolen få se, at Orsaken och Ursprunget til edra Olyckor icke finnas uti edra Regeringsformer, utan i deras Misbrut, det är, uti den falska Politiken, uti slåta Förwaltningar och uti Sedernes ytterliga Fördärf.

Jag kallar Falsk Politik den saseliga Bdjelsen at bedraga sit Folk, eller at bedraga och skada hwarannan inbördes, hwilken Monarcher, eller de som regera i deras Namn, aldrig borde följa. Annu i det förflutna Seculo försåkrade et Ord, et Handtag emellan två Monarcher deras Stater mycket kraftigare, ån de högtideligaste Tractater nu för tiden. När den Store Gustaf Adolf wille komma den misshällige Tyfke Riks-kroppen til undsättning, och börja sit årerika Krig emot Österrikiska Huset, besökte han först sin Granne och Medtäflare,
Kon.

Ron. Christian IV i Danmark, och äskade af honom Lugn för sine Stater, så länge han annorstädes måste föra sina Wapen. "Broder", sade Gustaf til Christian, "anfäll mig icke på ryggen, medan jag är utur stånd fatt at förswara mig; utan afbida den tiden, då jag kan möta Dig i Fält, och wi skole strida såsom redlige Riddermän"! Sådant Språk förde Konungar i nästledne Seculo. Christian, afundsjukt emot en Rival, som war honom så wärdig, och hwilken han ärnade verkligan angripa, hörer nu blott Willighetens röst, gifwer Gustaf sin hand, lofwar honom Fred, och håller redligen sitt löfte. Se här et Förbund, sluter inom några minuter, mera säkert än de Ewighets-Traktater, hwilka man först beedigar, men snart åter bryter, eller man finner sig nödtwungen at bryta i detta bedrägeliga och osäkra Tidshwarf.

Den Sanskyldiga Politiken, som blott består i den Konsten, at med Wisshet förena och med Redlighet förswara sin Nations Intereße samfaldt med andra Nationers, för at bibehålla Lugn, Säkerhet och Sälhet ibland alla policerade Nationer, denna Konst, så enkel i sine Grundsatser, så stor i sine Werkningar, denna Statskonst, hwilken borde wara den förnämsta af alla Wetenskaper hos Regenter och Ministrar, begynner at blifwa frammande i Werlden. Den Po-
liti-

litiffa Wissheten består nu förnåmligast däruti, at vara den slugaste ibland Hycklare. De bästa ibland Regenter och Ministrer tro sig hafwa gjort nog för sin Heder och Dödblighet, när de winnlagt sig om deras eget Lands förkofran på andra Länders bekostnad: — huru förgåta de då, at alla Nationer höra til deras Departement, at alla hafwa lika rätt til almån Säkerhet, och at en Förste eller Minister, som tror sig vara skapad allenast för et Land, är owärdig at vara det. Den Krets, som hans Affigter och Sjåls Förmodgenheter skulle omsatta, är oändeligt mera widsträckt, än blotta Patriotens: han bör anse sig såsom Männissjio-Elågtets Minister, såsom en Minister för alla höffsade Nationer; eljest uppfyller han aldrig wärdigt sit kall: han kan bära Titeln af Monarch eller Minister; men han uphörer at förtjena en Titel, som är mycket äldre och större, den at vara Männissjia. På den 20-åriga Löpban, hwilken fört mig nog nära til kännedomen af Regeringars Huswud-Grunder, har jag icke träffat flere än en ende Minister, hwilken wågat tänka och förhålla sig efter den höga Grundsatsen, at vara Medborgare af alle Stater. Han lefwer ännu: derföre wågar jag icke nämna honom, för at icke såra des Blygsamhet; men Samtiden kan igenkänna honom af hans Föråttningar; och Esterwerlden skal ännu

ännu högre weta wårdera Nationernes wäl-
gjörande Fredsstiftare.

Men man bör icke förundra sig deröf-
wer, om Förfar och Monarcher ofta afwika
från desse naturlige Grundsatser af den en-
da sanfshydiga Statskonsten. Man nödgas
dem ofta, mot deras wilja, at blifwa bedråg-
lige och elake; man gör alt för mycket, för
at bortskämna de goda Sinnelagen, och alt
för litet, för at förädla de swaga. Ifrån
Waggon til Thronen förföljas Prinsar af
Förledare, hwilka smickra deras Swagheter,
uphetsa deras Passioner, öfwerstyka deras
Fel. Göra de något Ord, som röjer Män-
niskjo-Förstånd, fastän det i en annans mun
ej ädrog sig minsta Upmärksamhet, utropas
det såsom något förunderligt, och man til-
skapar deraf Dostal uti alla Tidningar. Ut-
öfwa de någon enda god Gärning eller nå-
gon af de Plikter, hwarifrån wi andre döda-
lige aldrig äro frikallade; utbasunas det så-
som Underwerk. De olycklige Prinsarne
hafwa knapt börjat tänka och handla såsom
wanliga Människjor, förän man trugar
dem til at tro, det de redan äro store Män.
Huru skulle de då någonsin kunna blifwa
det? När de i en mognare ålder, efter en
bedröfwelig Förfarenhet deraf, börja öfna
ögonen och besinna sig: — Hwad se de då?
Hwad tänka de då? I Människjorna se de
blott Bedragare och Förrådare; de tro följ-

ogteligen alla wara sådane; de mistro, för-
 agta, til och med hata dem. Den tilfreds-
 ställelse, som de icke längre finna ibland siika
 Wäsenden, söka de ofta i Utswäfningar,
 eller i en weklig Sorglöshet. Deras öde
 blifwer då så mycket fäseligare, som den äk-
 ta Källan til al Tröst, den som Dygdens
 och Religionens Götma skänker, är för dem
 stängd: deras Upfostran, deras Ofeder, de-
 ras Fördomar hafwa den tillspärrat.

Hwarföre således, I klagande, I werk-
 ligen ömfanswårde Nationer! hwarföre före-
 brån I ständigt edre Förstar det Ondra, som
 de förorsaka, eller det Goda, som de för-
 summa at befrämja? Anklagen håldre eder
 sjelfwe, som fördärfwen dem genom edert
 nedriga Smicker — eller anklagen dem, hvil-
 ka Ömsorgen för deras Upfostran ålegat,
 som tro sig hafwa gjort mycket, när de nå-
 got upodlat deras Förstånd, men försumma
 det wäsentliga, Hjertats Förbättring: som
 tildana stundom artiga Snillen i skället för
 redliga Människor — eller tildana Intet,
 och lemna oss tome Figuranter.

Men för at öfna Förstarnes Ögon, och
 gifwa dem anledning at förädla sig sjelfwe
 medelst en annan och bättre Upfostran, den
 af Förnuftet och Sanningen, känner jag
 blott et enda Medel: Tryck-Friheten. Då
 man wärdigt nyttjar denna dyrbara Frihet,
 icke misbrukat den, kan man uplysa så wäl
 För-

Förstärne, som de Store och Själfwa Nationerne om deras sanskyldiga Interesse. I ömtfinnade och tänkande Själur! I som sät et medlidfamt Hjerta för edra Vikars Dlyeför, och et nog uplyst Förstånd för at bestrida deras Wilfarelser, I redlige Männissjowänner af alla Nationer! I ären alle mine Bröder — förwägren mig ej edert Bistånd, förenen eder Styrka med min swaga Stamma, at wi måtte kunna uplysa Männissjorna, återbringa Regenter och Ministrar, så wäl store som små, til et och samma Föremål: Nationernes Lugn och Männissjornas Wälfärd! Lätom oss upröra Regenternes Hjertan, til des de kraftigt kånna, at de icke blifwit uphöjde på Thronerne för at plåga Männissjor, utan för at beskydda dem; at deras falska Årelystnad stör tar dem ifrån dese waklande Throner; at den wädeligaste af alla deras Passjoner är den, at wilja utwidga sina Länder, när de icke kunna utwidga deras wältrefnad; at en Förste, som med Mildhet och Wisshet regerar sin lilla Stat, är oändeligen större än den Monarch, hwilken beherrsakar de widstråktaste Länder, befolkade med usla Slafwar, hwilkas uprigtiga Förbannelser äro de största Utffyllder, som de kunna honom hembära. Lätom oss ej uphöra at ropa til Regenterne, til des de en gång wela höra oss: "waren Männissjowänner — lämnen i ro de Na-

Nationer, som aldrig förolämpat eder —
och J skolen alltid wara lycklige”!

Låtom of ej uphöra at uprepa för Mi-
nistrerne: ”Waren uprigtige, bedragen icke
edre Herrar, eder sjelfwe och Folket, med
edra ewiga Intriguer; utjagen ur edra Ca-
bineter och Negociationer al Salskhet och
Förstålning; gifwen Politiken den Enfald
och Råtsinnighet, som allena förmå tilskapa
deraf en Konst at trygga Regenter och
Folk; infören i Statsfakernes Språk och
Behandling samma Redlighet och Uprigtig-
het, som hwar och en ärlig Man fordrar af
en annan. Besinnen, at man afflyr, för-
agtar och straffar den private Bedragaren;
äro då Regenter och Ministrer mera berättigade
at bedraga, än private? O J, som be-
dragen hela Nationer, hwad förtjenen J
då”?

Låtom of ej uphöra, rättssinnige och
uplyste Män! at öfwertyga alla Nationer
derom, at de hafwa en ewig och obestridelig
Rättighet, som ingen Magt kan uphäfwa,
at inför Regenter och Throner framföra de-
ras Beswår och Klagemål öfwer Öfbrått-
er, at under Lagarnes Beskydd ålla Rätts-
wisa; men ingen Rättighet at insultera dem,
ingen Rättighet at uphäfwa Staternes Con-
stitutioner — och framför alt låtom of icke
glömma at bewisa för dem, at Uppror är
det aldrawädeligaste af alla medel til at

reformera Missbruk i Stats-Förvaltningen: emedan den wanligaste Fölsden deraf är, at man kufwar en enda Tyran för at uppsätta hundra andre i des ställe, at man omförter en gammal Constitution för at antaga en ny, som är wida bristfälligare, och at man, i stället för at reparera Machinen, aldeles förstör den. Hwårt och et Folk, som wåldsam angriper Thronen och Constitutio- nen, uphäfwer sig sjelft til Usurpateur och Wåldswerkare mot Samhällets Rättigheter; det söndersliter det Band, som det heligt för- pliktat sig at beskydda. Fördenksull, I Na- tioner, hwilka I mågen wara, tron åtmin- stone Förfarenheten, som förhåller eder dessa Sanningar, som bewisar för eder, at det wackra Ordet Frihet är blott et förblån- dande Sten, och at den sanskyldige Grund- walen, hwarpå edre Förledare arbeta at kullstörta Throner och Riks-Constitutioner, är den, at sjelfwe få herrska på Staternes Ruiner. Dömen sjelfwe, om Frankrike til ex. kan blifwa lugnare, lyckligare och större under 1200 Konungar än under En; och slutet af de fäseliga Händelser, som ligga för edra ögon, om icke Pöbel-Tyranniet är det grufweligaste af alla?

Näst den falska Politiken, som wi här hafwe demaskerat, bidrager måst til Stater- nes Fördärf den elaka Styrelsen eller Ad- ministrationen. I synnerhet ytrar den sig uti

uti Rättswisans Skipande och Sushällningen.

Nåstan i alla höffsade Länder har man gode eller åtminstone drägelige Lagar, i anseende til deras Grundsatser och Inrättning; men allestädes äro de försatte utom deras naturliga stiel och inwecklade i Formaliteter, hwilka lämna alla möjeliga Dörrar öppna för Chicaner. Därifrån härleder det sig, at de i werkställigheten tillämpas twärt emot deras enda föremål, det at försäkra Medborgares Personliga och Egendoms-Rätt, och at de, stadgade för at beskydda den swagare mot den mågtigare, Ofkulden emot Argheten, tjena blott snikne Advocater eller corruptible och nedrigt sinnade Domare til Redskap för at befrämja Motsatsen.

Scamledne Konungen af Preussen war i sin tid den endaste, som fullkomligen insåg och alswarligen winnlade sig derom, at affkaffa de faseliga Misbruken wid Rättswisans skipande; och om man ej, i anseende til detta stora Systemål, wil följa des Efterdöme; om man icke wil rensa Lagarne från alla dubbla Meningar, alla Twåtydigheter, och gifwa dem en Simplacitet och Tydlighet öfwer al förklaring och förtydning; om man icke til Proceßernes förkortande, fastställer wise Terminer för alle Domstolar och i alla Saker, och således på en gång afhugger Chikanens hundrade Huf-

wuden; om man icke hänförrer alla Formas-
liteter til korta och wisa Regler: om man
ej affskaffar den oräkneliga Skaran af Ad-
vocater, och blott behåller de wifaste och
minst spetsfundige, hwilka borde lönas af
Regeringen, aldrig af Parterne: — om man
ej allestädes wil gjöra dessa nödwändiga Re-
former, så måste Lagarne förblifwa owerk-
samme, och Arghet, Corruptioner och Chica-
ner, utan blygsel eller fruktan, utöfwa de-
ras skändeliga Magt at förstöra och qwälja
Medborgare.

Staternes oeconomiska Förvaltning
är nu sådan, at aldrig Europa varit när-
mare en almän Banqueroute. Hwarföre
skulle man förtiga en Sanning, som alla
Länders Uselhet intyggar? Lätom oss håldre
uppsöka Källorna til den almånna Riddn,
och hänwisa Regeringarne til de rätta Hjelp-
medlen deremot: om de då icke wilja höra
oss, måge wi dock njuta den ömkliga Hug-
swalelsen, at hafwa förespåt dem både de-
ras och vårt Öde.

Den förste Hufwud-orsaken til Förwir-
ringen i alla Staters Financer och Hushäll-
ning är den, at, efter Ludwic XIV:s Exem-
pel, som man kan kalla Europas Upwiglare,
hafwa det Ötterriska Suset, framl. Ro-
nungen af Preussen, och äntligen äfwen
Rysland, alla uplifwade af den ödeläggan-
de Förkofrings-Espriten, tillskapat ofanteliga
stään-

stående Arméer; hwilket nödgat alla andra
 Magter, at i proportion derafter, eller snarare
 öfwer al proportion, underhålla Ar-
 méer och Flottor, som upsluka störste delen
 af Stats-inkomsterne, som afhända Jord-
 bruket des Armar, alla nyttiga Näringar
 deras Redskaper, följagtligen Staterne de-
 ras Mårg och Styrka. Denne orsak til
 Europas almånna Misöde är så mycket
 mera förskräckande, som den tyckes wara
 nästan obotelig. Huru skal man, utan at
 försöffas af en Abbé St. Pierres' Dröm-
 mar, kunna fatta något begrep om möjlig-
 heten af en beständig Fred, hwilken allena
 kunde frälssa oss ifrån dessa Plågoris, så
 länge på Thronerne finnas oroliga Husw-
 den? Huru skal man kunna hoppas, at alla
 Förestar, Ministrer och Nationer kunna för-
 ena sig om det Högmål, at anse Krig så-
 som det barbariskaste af alla Mord, såsom
 det grymmaste af alla Rofsverier, emedan
 det altid går ut derpå, at mörda och plun-
 dra Ofkyldige, som aldrig hafwa kunnat
 förbrätta dem?

Kanske kunde dock finnas et Medel at
 förekomma dessa fabeligheter, hwilka likaså
 mycket wanhedra Människjo=Slågtet, som
 de förhärja det. Nå jag wåga at wara
 den förste, at framlägga detta Förslag i
 öpen dag? Det består däruti, at alle Regen-
 ter och hössade Nationer i Europa, sedan

de återvunnit et almant Fredslygn, skulle stifta en National = Domstol, bestående af alla regerande Förstar eller deras Fullmäktige, samt två de wisaste och wördnadswärdaste Män, utwalde af hwarje Nation, hwaruti Konungarne eller deras Representanter ämsom skulle presidera, men hwardera blott et år, och hwarwid alla Twistigheter, som kunde upkomma emellan Regenter eller Nationer, skulle medelst de ssesta Rösterna afgöras; hwarefter Domen skulle genast verkställas. Detta wil säga: at Billighetens och Rätwisans Lagar, i stället för Wapnen, skulle decidera alla Twistemål och beskyydda Folk-Rätten. "Hwilken besynnerlig Idee"! lärer man utropa; men är den obillig? Och alle Förstar, som kunde förmå sig at ingå i en sådan Confoederation, blefwo de icke Werldens oförgätelige Skydds-änglar, Människjo-Slägtets sanskyldige Frälsare? Den na högsta National = Constitution uteslöt ej andre från den almånna Wälfärden, än de ondskesulle, som wille den södra; och dese skulle snart aldrig mera wåga wisa sig. Då skulle Nationerne, för altid tryggade mot alt Öfwerwäld, icke behöfwa underhålla någon annan Krigsmagt, än den som war nödwändig för inhemsk Ordnings och Säfkerhets bibehållande. Men, at finna på en gång i Europa så många dygdige och wise Förstar! nog store för at upoffra sina Passio-

ner

ner för det almånna Västa! nog rättwifse för
 at wilja underkasta sig en almån National=
 Lags Decisioner! Uck! utan twifswel öfwer=
 träffar denna min Duffan mit Horp; och
 det största Förslag, som någonsin kan före=
 komma Regenter och Nationer, blifwer för=
 modligen aldrig hört. Man wil allenast
 hafwa fram de mindre brottslige för Lagar=
 nes Råfft; och de större låter man saklöst
 fullfölja sin ban til werldens plåga.

Den andre Huswud=Orsaken, som är
 icke mindre kraftigt bidragande til förstörin=
 gen af Europas Financer, är Yppighets=
 Sandeln, hwilken gjort de snällaste framsteg
 i alla Länder. Om man med öpna ögon
 wille betrakta Europas Belågenhet före de
 sist framflutne 50 åren, och sådan som den
 är nu, skulle man snart blifwa noggsamt öf=
 wertygad om följande bedröfweliga Samnin=
 gar: at Nationernes inwärtas werkelige
 Styrka är förwandlad i en blott Chimere; at
 de störste och mågtigaste Stater lysa blott
 med falska färger och kunna icke länge figu=
 rera; at alle de andre med matta krafter
 allenast kämpa mot sin undergång; at de
 flesta Familier i alla handlande Länder icke
 kunna bibehålla deras Fäders Förmögen=
 het, utan måste lemna sina Barn åt en
 usel Sattigdom; at nästan hwar och en är
 mera skyldig än han åger, förtårer mer än
 hwartil han har råd: — och alt detta för

at hafwa den åran at deltaga i den onatur-
 ligaste Öppighet. Denna Landsplåga här-
 leder sin början ifrån Sofwen och de Sto-
 re, och har sedan insmygt sig hos alle Clas-
 ser af Folket. I början af detta Seculo
 hade Stats-Ministrerne icke så utwalda E-
 quipager, Garderober, Meubler, Rätter och
 Winer, som wåre förnåme Borgare nu för
 tiden. Men då fann man deremot åfwen
 hos Allmogen en wis verklig Wålmåga,
 hwilken är nu förswunnen, eller ganska säll-
 lan förekommer. Då drack Bonden sit star-
 ka Öl utur sin Silfwer-kanna, och tömde
 Skålen för en Konung, som han ålfkade,
 och för et Fådernesland, som war lyckligt.
 Nu dricka hans Barn utur Koppur af Chi-
 nesiskt Porcellaine uti Caffé, The, Punsch
 eller Winer, skål för den florerande Öppig-
 heten, hwilken förstör deras hälsa och wål-
 färd. Man har ofta sagt, och det kan icke
 för ofta sägas, at Folket dricker så mycket
 Caffé och The, at det sluteligen kan komma
 til at lida brist på Bröd, at man för dessa
 samt tusen andra Därskaper begrafwer Eu-
 ropas Skatter i de andre Werldsdelarne; at
 denne oförnuftige Handel, såsom den för-
 swagar Staterne, gjör alla Finance-Opera-
 tioner såfånga eller onaturliga; at det ej är
 någre så Handlandes winning på hela Na-
 tionens bekoftnad, som kan uphjelpa et Land;
 at, om man wil gjöra Handeln förmånlig
 för

för Staterne, skal den bitledas ifrån des naturliga Källor, et blomstrande Jordbruk och förökad Production af de Artiklar, som äro nödvändige, antingen för Lifwets uppehålle samt beqwämlighet, eller til Utbyte mot främmande Waror; at det är allenast genom den active Handeln, uunderstödd af Idoghet och nationale Producter, men aldrig genom den passive, hwilken blott köper och förtär måstedels onyttiga Waror, som en Nation kan subsistera. Ofta skrifwes och talas om dessa solklara Sanningar; man hörer dem, och förgäter dem. Men mer än jag, och mer än alle Författare i werlden, bewisar Förfarenheten, at det är just för at hafwa följt helt motstridige Grundsatser, eller rättare, för at hafwa satt Handeln, liksom de öfrige Förwaltningens Grenar, på Wägspel, utan al Princip, som Europa lutar mot Grahwen. Det är obegripeligt, huru Finance-Cheferne, icke sjelfwe Necker undantagen, kunna wara nog blinde och döfwe för at inbilla sig, at de ännu länge genom twungna, onaturliga och wanckapliga Medel, skulle kunna ersätta Stats-bristerne. Wid Grahwens brädd borde de dock sanfa sig, och inse at de icke hafwa många steg igen. Utminstone tyckes man hafwa hunnit tämligen nära den, då alla Nationer hafwa för obetaleliga Skulder; då man allestädes finner mera Paper än Pen-

ningar, hwilket förstörre al Credit och det förhållande som borde finnas emellan Waror och Penningar, de förras Representanter; då ingen Handlande Nation i Europa, ej en gång England, är i stånd at uthärda med nu warande Handels-Systemet.

Til följe af alla dessa handgripeliga Ganningar utfaller etdera af följande två Resultater: antingen skola alla handlande Nationer fast besluta at inskränka Upprighets-Handeln, eller bereda sig på en almån Banqueroute; ja, det som ännu torde blißwa wårre: ty från almån Penninge-brist til almån Uselhet är blott et steg, och det äre wi helt nära; från almån Uselhet til almån Förtwislan är ock allenast et steg — och gjöres det, så olycklige alle de, som sitta wid Styrelsen af Affairerne! Det tyckes som behöfde man blott sundt wett, för at inse och begripa detta; men ty wår! saknas ofta detta sunda wett, äfwen i de största Affairer.

J Regeringar och Folk! jag upmanar eder alla, at uowakna från eder Eömnjußka, och alßwarligen eftersinna alla de Ganningar, som jag nu lagt eder under Ögonen, eller motsäga dem, om J hafwen bättre at framställa. Men är det bewist, at den falska Politiken, den dåragtiga Årelyßnaden, at synas wara store i stället för at wara det, den elaka Förwaltningen i Rättwisans

ff

flippande och Hushållningen och den onaturligaste Handel samfält bereda edre Staters Fall; — hvarföre welen I då icke förbygga det? Den grymmaste werkan, som alla dessa Wilfareller, al denna skadliga Styrelse för Sakernes almånna Gång förorsakat, är den, at hafwa fördärfwat til och med Frödet för Dygd och Åra i Nationernes Characterer och Seder. Et fattigt Folk är i grunden ej olyckligt, utan jämförelsewis; och det kan uphjelpas. Men det står ej en gång i Guds Magt, at gjöra et elakt och lastfullt Folk lyckligt, så länge det förblifwer sådant; om man icke wil påstå, at Lycksalighet kan finnas och kännas hos Människan utom des Hjerta.

I Europas Medborgare! skullen I wäl hafwa tålmod at följa mig, när jag nedstiger i Fördärfwets Afgrunder, för at fasa af blyghet och sorg, wid åskådandet af den höjd, hwartil wår wrånghet har stigit? Men rysom och begråtom håldre wårt Öde, än wi skulle bedraga oss. Det torde kanske hända, at många af dem, som kunna läsa och tänka, besörte öfwer Målningens likhet med Originalerne, torde gå in uti sig sjelfwa, i sin egen barm känna den stora wäda som dem hotar, studsa wid brädden af Afgrunden och befråga sig sjelfwa: Swad äre wi? Swad gjöre wi? Swad blifwe wi? När Sanningens rena
Språk

Språk skal beswara dessa tre Frågor; så tagen Eder i agt; I Stenhjertan, at I icke bristen!

Först: Swad ären I? Olycklige Medborgare, de förste ibland otacksamme mot det Högsta Wäsendet, och de förste ibland Bedragare mot eder sjelfwe och edre Lifar! Hören Sanningens majeståriska Röst: Den kallar eder fram för Samwerets Domstol — I Jordens Store! läggen handen på bröstet och kännen, om I där tillbedjen någon annan Gud, än eder sjelfwe, kännen någon annan Religion än Sielskärleken, annan Mänsklighet än den som förlikar sig med edra Passioner?

Inför samma Domstol infallar den eder, I Tidens Lärde och starke Andar! Där skal afgjöras, om I weten annat, än at disputera om alt, twista om alt, och tron intet utom edra egna Inbilningar, som I fallen Insigter; om I nyttjen Snillet's Styrfka til annat, än at arbeta mot den ewiga Godheten, hwilken tilgiftwer edra Hädelser; til annat, än at föragta des Sanningar och inbilla andra til at tro, at al Christelig Religion är falsk, för det at Människjor inblandat däruti sit fram, sina egna Fabler och Drömmar; at man icke bör tillbedja någon annan Gud än Naturen, emedan man icke ser och känner des Herre och Uphof; och at Människjan förgås liksom alla andra
Djur,

Djur, emedan man icke kan begripa eller beskriwa en oöddelig Själ. Inbillade Därde, verkliche Därar! Allt edert Förstånd, som yttrar sig blott i Ordlekar, al eder Wisdom, som är idel Okunnighet, alla edra Förnufts slut; som til trots för Förnuftet härleda sig blott ifrån edra förwillade känslor, skulle de då icke tjena eder til annat, än at sätta eder i lika Clas med Djuren, och beröfwa eder al den Höghet, som ligger i Öfvertygelsen om Öddligheten, al den Glädje, som finnes i des åtnjutande! Så förblifwen då Djur med allt edert starka Förstånd, emedan J welen wara det; men tiläten oss, enfaldigare Wäsenden, at uplyfta oss öfwer Stoftet emot en Ewigket, med våra Begär, våra Önskingar, våre Tankar, vårt Hopp och vår Dyrkan, och at öfvertygas just af desse Tankar, dessa Önskingar, hwilka sträcka sig in uti det Dändeliga, at den samma Själen, som kan frambringa dessa, är lika så oändelig som de.

Sanningen framkallar inför Samwettets Domstol eder, J Fanatiste Swärmare, af hwilken Orden, af hwad Namn, af hwilken Grad J måtten wara! J skolen få röna, om J med alla edra illuminerade Ördömmar, alla edra hemliga Wetenskaper, alla edra Hieroglyphiska Utansakningar, alla edra Alchymistiska Försök, alla edra inbillade Syner, alla edra höga Egyptiska Fri-

Grimurerier, alla edra Magnetiska Opera-
 tioner, hafwe någonsin kunnat upptäcka en en-
 da ny Sanning, hugswalande för eder sjelf-
 we, gagnande för Människjo-Slägtet; om I
 någonsin kunnat updaga en enda Ande, utom
 eder egen, som war förvirrad; om icke alla
 edra Drömmar och Syner försvinna wid
 första annalkandet af et wakande Förnuft;
 och om edre Schröpfer, Mesmer, S. Ger-
 main, Cagliostro och så många andre Tar-
 tuffer eller Drömmare warit annat än Be-
 dragare, hwilka, betjenande sig af eder Lät-
 trohet, på det ömkligaste sätt misbrukat eder
 Nyfikenhet. De förnuftige ibland sjelfwe
 Hedningarne satte sig högt öfwer Drakler
 och Spådomar, et politiskt Påfund af de
 Store, at förblinda Folket och leda det ef-
 ter sine Afsigter; men ho skulle trodt, at i
 vårt uplysta Tidshwarf skulle finnas Store,
 hwilka lika så blindt som den hedniska All-
 mogen före Christna Tiden, nedlätit sig til
 de löjeligaste Widspelsler? Et nytt Bewis,
 til hwilken ytterlig grad af Dårskap den
 mänskliga Swagheten kan förfalla, när man
 afwiker ifrån det sunnda Förnuftets jämnare
 vägar.

Sanningen instämmer inför Samwetets
 Domstol eder, I Tolkar och Förkunnare
 af de Simmästa Sanningar! I, som
 skullen wisa Människjorna Dygdens Wäg,
 hafwen I någonsin kânt denne Wäg? Om
 I

J k nnen den, hvarföre wifen J då icke edra Medm nniskjor densamma? Hvarföre l ren J dem då icke, medelst eder Lära och edert Efterdöme, at tilbedja en Gud f r hans oändeliga Fullkomligheter; at älska denne Guden för hans oändeliga Godhet; at lyda hans L gar, emedan de äro rättfärdige; at älska Människjor, emedan de äro alla Br der, alla Barn af samme Fader och Uppeh llare, alla Skapade för at hjelpa, aldrig f r at skada hwarannan inbördes? Hvarföre wifen J dem icke, at Människjan allena genom sådant Upf rande kan bereda sig til en ewigtwarande Lycksalighet? Hwad är en Religion, om den ej innefattas i desse Grunds tser? Hafwen J någonsin k nt denna Religion? eller l ren J ej ofta en helt annan, hwilken består i utw rtes dyrkan, l jeliga Ceremonier, orimliga Digter, en Religion, som f rwardlar de klaraste Sanningar til de m rkeaste Fabler? Begripen dock en gång, skenhelige F der! at J  ren alle Rättare f r w r Herre, så länge J tron, at kunna behaga honom och fr lsa eder med annan Religion, än den at gjöra godt.

Sanningen framkallar inför edert Samwetes Domstol äntligen ock eder, J Medborgare af alla Claser! J borden k nna, at samma kallsinighet f r den sanna Religionen och Dygden, samma Egoisme, samma Likn jdhet f r edra Medm nniskjors wälfärd,

färd, den fräckaste förmåtenhet at förklena edra Regeringar och sätta alt det Ondt, som I sjelfwe begån, på deras Räkning, utgjöra samfält Målningen af edert Länkesätt. Undantagen ifrån denna Regel äro ganska få. Skal man ännu finna några Spår efter Dygd och Redlighet, så måste de sökas hos de längst ifrån Städerna boende Bönder. Och med sådant Länkesätt

"Swad gjören I"? Swad skullen I wäl gjöra utan alt uptänkligt Ondt emot eder sjelfwe och andre? Edra Gärningar och Seder likna edra Characterer. I mördren icke, I röfwen icke, I brännnen icke så groft som Barbarerne (de nye Fransyske undantagne); men I skylen edra Laster under en Poles ring, hwilken gjör dem så mycket farligare, som man ej altid känner dem. I bedragen utan Samwetsagg, så snart I kunnen gjöra det anständig; edra Nedrigheter beskönjen I under sken af Artighet och Höflighet; — och det fallen I en god Upfostran, Besefwenhet. En nedrig Egennyttta intager det rum, som hos edre Förfäder war helgadt åt Kiran och Patriotismen. Ännu talen I om Dygder — och utan Schaboter skulle dock intet hämma Lasternes Utbrott. I sägen altid hwad I icke menen — och det är den goda Toren i Sällskaperne. I gjören Försäkningar om Wänskap och Högagtning åt de samma Personer, hwilka I, så snart de wändt

wändt ryggen åt eder, häftigt tablen; och Naturen af Wänskap är i dessa tider sådan, at man äfwen kränker Hospitalitets-rätten, hwilken Barbarerne heligt iagttagit: så at han är i stånd at förföra sin bästa Wäns Hustru eller Dotter, om tillfälle dertil gifwes. Fåfånglighet och Yppighet, de ende fördelar, som I hämtat af edra Wetenskaper, Konster och Handel, hafwa lärt eder Smakens Raffinement och Mångfalligheten af alla de Wälluster, hwilka fördärfa eder och, hwad ännu wärre är, äfwen hela det tillkommande Slägtet. Tidigt inpräglen I hos edra Barn edra egna Fördomar, Laster och Ofeder; och det är det Arf, som I lemnen dem, för at börja deras Besnads Wädjohan och Uselhet.

Detta Sedernas almänna Fördärf har äfwen ibland Almogen gjort hiskliga Framsteg. Den begynner at föragta Förfädernes Hemseder: den är högmodig öfwer sin bättre Smak, eller den kunskapen at förstöra sig medelst en Yppighet och Beklighet, som woro Förfäderne icke kände. Swart tjugonde år ser man en ny tilskapad Race, mera swag, mera lastfull än den förra.

Man kan ej utan bestörtning se, huru hastigt et Folk antager sin Tids fördärf; och dock har det alltid så warit. Öfwer Sedernas Förfall hafwa de äldste Skribenter fört samma klagan som wi. Nestor förer
 C re-

redan detta Språk hos Homerus, Hesiodus tror, at hans Tids Fördärf är oboteligt. Med en klagande Stämna sjunger Horatius, at en lastfullare Afkomma, än de Tiders knapt kunde födas. Men alla Laster verka icke lika håftigt, icke lika mågtigt, på Staternes Fall. Wållusten, en naturlig Dotter af Yppigheten, har af alla gjort de hastigaste Sdeläggelser. Den tilredde Roms Graf, som war den mågtigaste af alla Republiker: med huru mycket mindre möda kan den krossa de swagare? Det samma Romerska Folket, som hade delat sit mod och sine krafter emellan Marius och Sylla, Cäsar och Pompejus, såg man kort derefter dela sin upmärksamhet och sin swaghet emellan två Comedianter, Bathyllus och Pylades. Således ser man i våra dagar de samma Nationer, hwilka i början af detta Seculo täffade i Hjeltmod och manliga Bedrifter, nu blott bestrida hwarannan företrädet i Yppighet, raffinerade Därskaper och qwinliga Wefligheter. Således nattas Europa Solens Nedgång efter en lysande, men nog kort Dag; och således haste wi med stora steg emot en ny Natt, mera hiskelig och mörk än den, ifrån hwilken, efter Tusen års Dimma, knapt Europa hunnit upwakna.

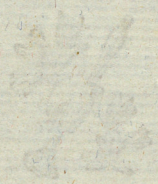
Med så många Wilfarelser i Förståndet, med så mycket Fördärf i Sederne —
 "Swad blifwen J"? Europeiske Stater!

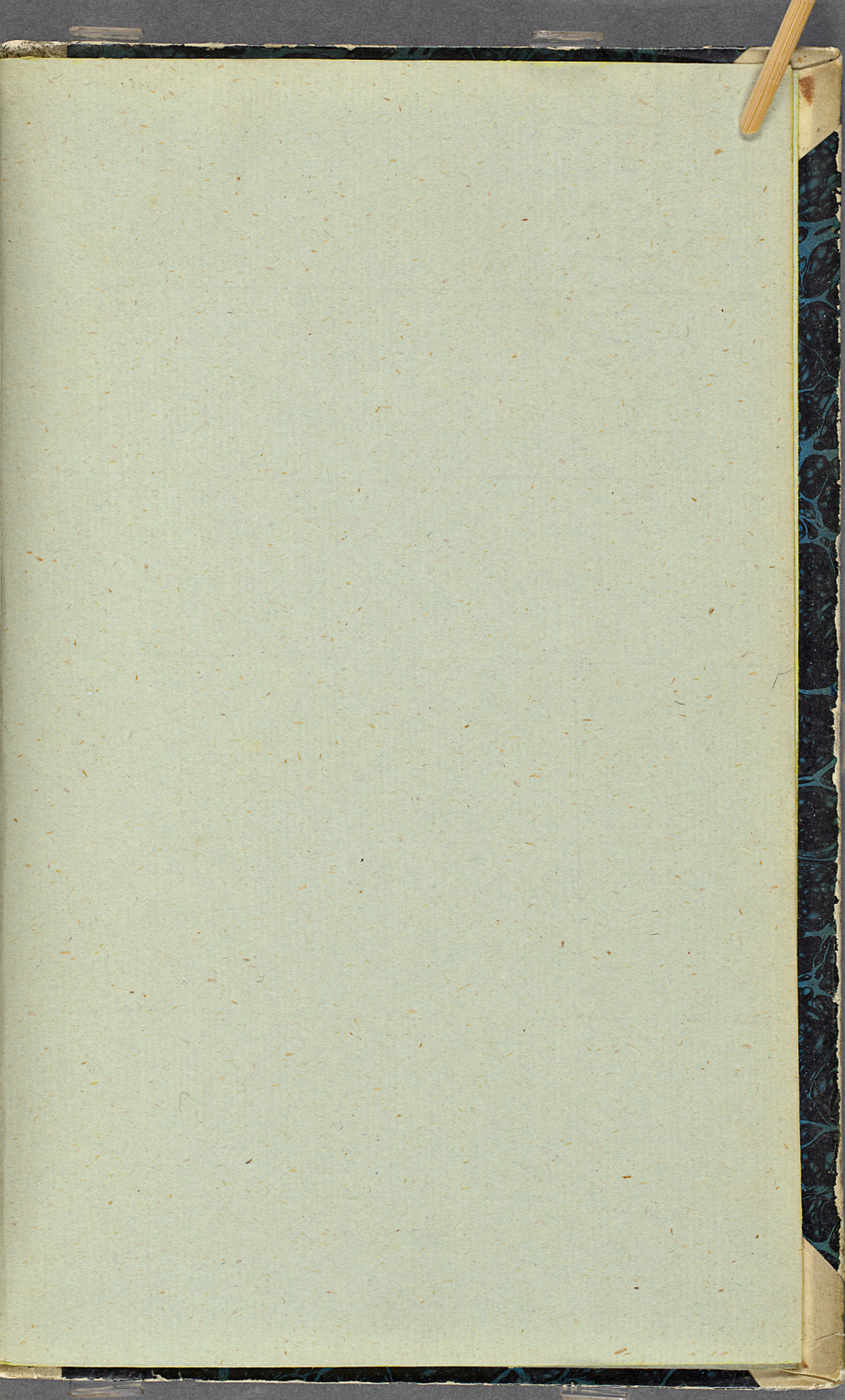
! Gan

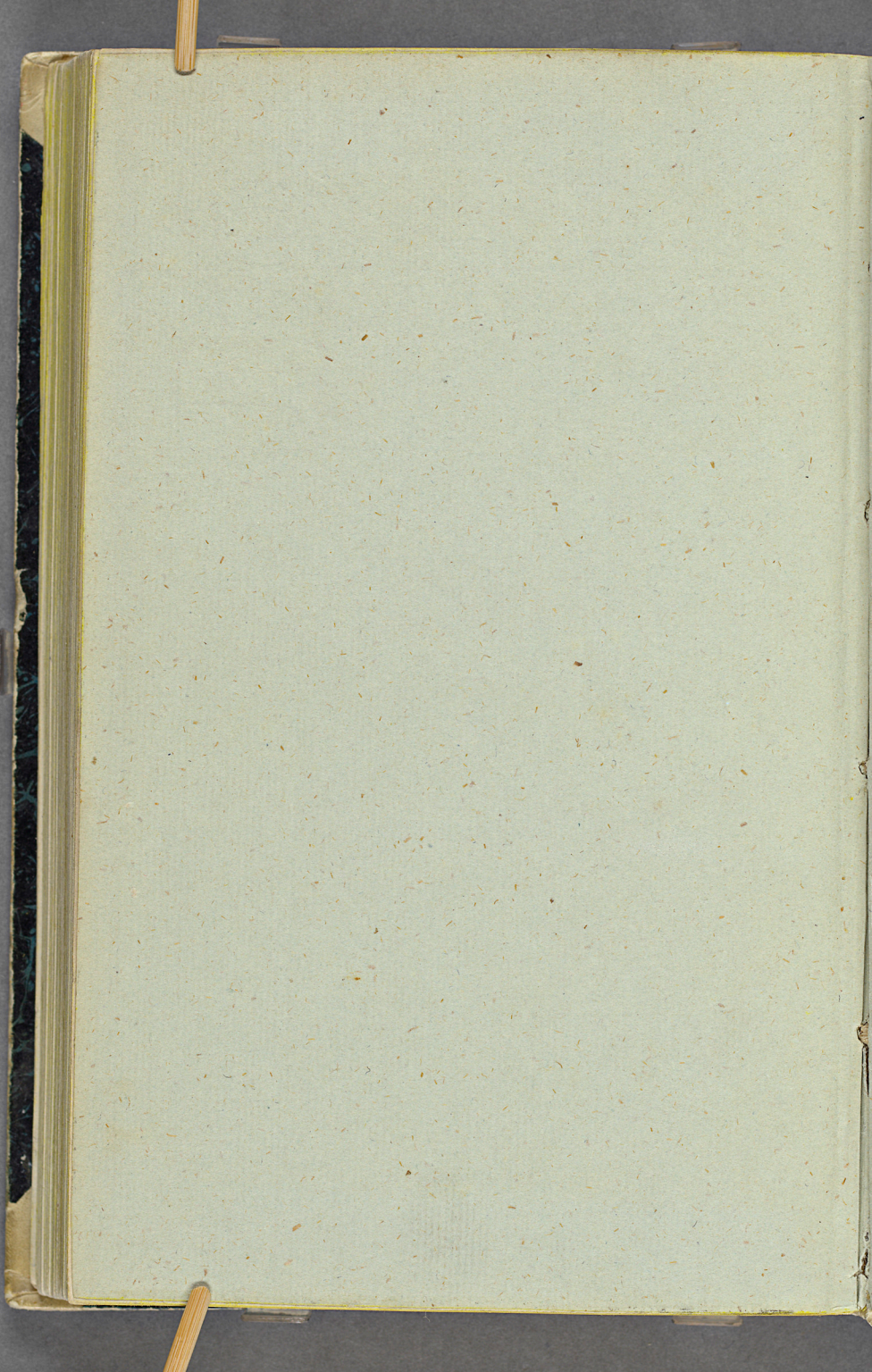
Sanningens Swar på denna tredje och sista Fråga är kort och misströstande. Den hänvisar eder til Esterdömet af så många stolta Monarchier och blomstrande Republiker, hvilka blifwit underkufwade, sönderstyckade och ödelagde af samma Orsaker, samma Laster, som herrska ibland eder. I skolen blifwa, såsom de, Offer för Öppighet och elaka Administrationer. Folkens Fräckhet och Fortwiflan skola sluteligen nedbröta Thronerne, Anarchien skal komma i stället för de nu warande Constitutionerne, och almän Nöd i stället för Allt: om man ej alswarligen arbetar derpå, at medelst de kraftigaste och snaraste Reformen förekomma den almänna Omstörtningen.

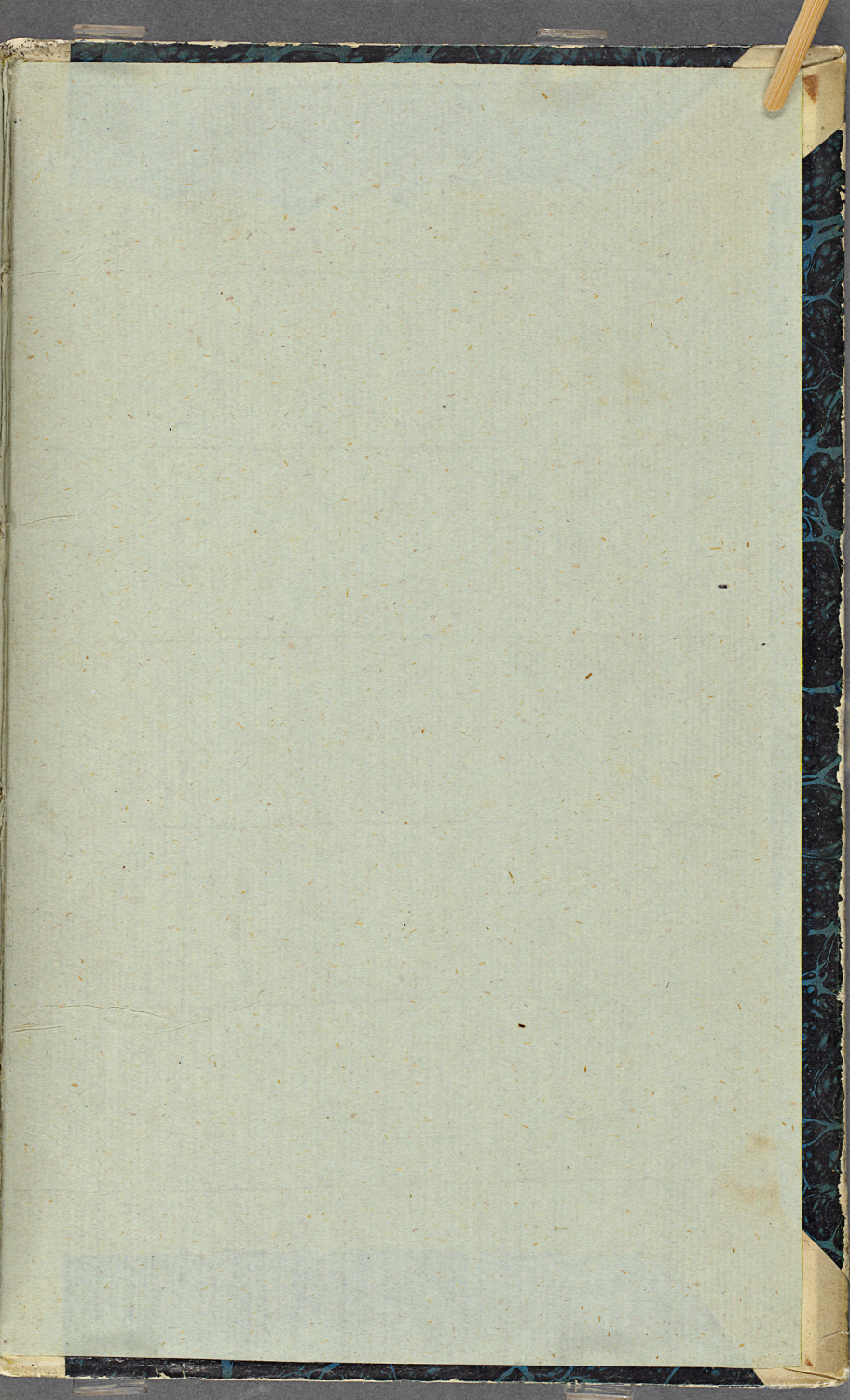

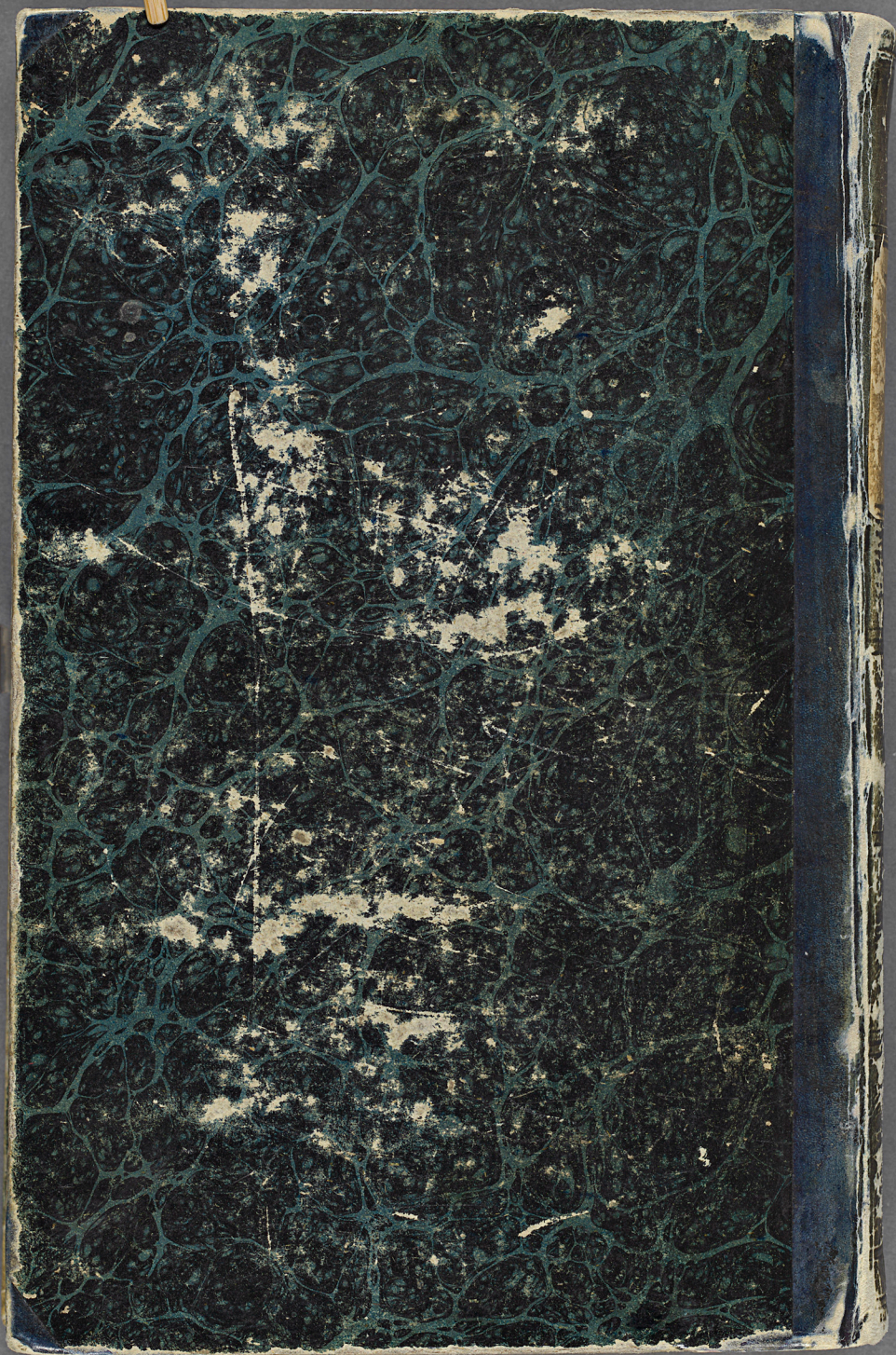
Einleitung über die Kunst der
 Malerei in der Antike
 Die Kunst der Malerei ist eine
 der ältesten Künste der Menschheit
 und hat sich im Laufe der Jahrhunderte
 stetig weiterentwickelt. In der
 Antike war die Malerei vorwiegend
 auf Wandmalereien beschränkt,
 die in Tempeln und öffentlichen
 Gebäuden zu sehen waren. Diese
 Malereien dienten oft dazu, die
 Tugenden der Herrschenden zu
 verherrlichen und die Sitten der
 Bürger zu belehren. In der
 Renaissance wurde die Malerei
 als eine der höchsten Künste
 angesehen, und es entstanden
 Meisterwerke, die die menschliche
 Natur in all ihrer Schönheit und
 Vielfalt darstellten. Heute ist die
 Malerei eine vielfältige Kunst,
 die in verschiedenen Stilen und
 Techniken ausgeübt wird.

THORILD,
CRITIK
öfver
CRITIKER
1-4
107 U.

THEORIE,
CRITIK,
oder
CRITIKER
1-4